

Aile İçi Huzur ve Emniyet

Peace And Trust In The Family

Prof. Dr. Fikret YÜKSEL

Özet

Aile, Hz. Âdem'in yaratılmasından bu yana sağlıklı bir toplum hayatının temeli olarak içtimai kurumlar arasında çok büyük bir öneme sahip olmuştur. Aile, insanların hayatlarını idame ettirdikleri ilk sosyal çevre olmasının yanı sıra insanı topluma ve hayata bağlamakta ve böylece cemiyetin de sürekliliğini sağlamaktadır. Diğer taraftan aile, içtimai zeminde gerçekleşen hadiselerden de etkilenmekte, dönüşüm yaşamaktadır. Tarihi süreç içerisinde meydana gelen "aydınlanma", "sanayileşme" ve bunları da kapsayan "modernizm" gibi sosyo-ekonomik dönüşümler aile üzerinde önemli derecede menfi tesirler de göstermiştir. Sunduğu alternatif hayat tarzlarıyla "modernizm" geleneksel dönemde aileyi koruyan değerlerin aşınmasına neden olmuştur. Bu yazımızda, günümüzdeki gelişmeler ve aileyi de tehdit eden hususlar hakkında asrımızın değerli İslam âlimi Said Nursi'nin fikirleri ışığında aile içi huzur ve emniyetin tesisleriyle alakalı bazı konuları dikkatinize sunacağız.

Anahtar Kelimeler: Aile, kadın, erkek, açık saçıklık, tesettür, İslami terbiye, ahiret inancı

Abstract

The family, since the creation of Adam (pbuh), has had a great importance among social institutions as the basis of a healthy social life. In addition to being the first social environment in which people sustain their lives, the family connects people to society and life and thus ensures the continuity of the society. On the other hand, the family is also affected by the events taking place on social grounds and experiences transformation. Socio-economic transformations such as "enlightenment", "industrialization" and "modernism" that took place in the historical process also had significant negative effects on the family. With the alternative lifestyles it offers, "modernism" has caused the erosion of the values that protect the family in the traditional period. In this article, we will bring to your attention some issues related to the establishment of family peace and trust in the light of the ideas of Said Nursi, the valuable Islamic scholar of our century, in the light of current developments and issues that threaten the family.

Keywords: Family, woman, man, indecency, hijab, Islamic upbringing

Giriş

Aile, Âdem (as)'in yaratılmasından bu yana sağlıklı bir toplum hayatının temeli olarak içtimai kurumlar arasında çok büyük bir öneme sahip olmuştur. Aile, insanların hayatlarını idame ettirdikleri ilk sosyal çevre olmasının yanı sıra insanı topluma ve hayata bağlamakta ve böylece cemiyetin de sürekliliğini sağlamaktadır. Diğer taraftan aile, içtimai zeminde gerçekleşen hadiselerden de etkilenmekte, dönüşüm yaşamaktadır. Aile, tarihi süreç içerisinde kendisine din ve gelenek gibi dayanaklar bulmuş ve sosyal hayatı düzenleyen bu dayanaklar tarafından korunmuştur. Aynı zamanda bu değerlerin nesiller arasında aktarılmasını sağlayarak aile kurumunu ve sosyal hayat düzenini sürdürülebilir kılmıştır. Fakat yine aynı süreç içerisinde meydana gelen “aydınlanma”, “sanayileşme” ve bunları da kapsayan “modernizm” gibi sosyo-ekonomik dönüşümler aile üzerinde önemli derecede menfi tesirler de göstermiştir. Sunduğu alternatif hayat tarzlarıyla “modernizm” geleneksel dönemde aileyi koruyan değerlerin aşınmasına neden olmuştur. Günümüze gelindiğinde ise aile, varlığını korumakla birlikte bireyin yaşadığı dönüşümle birlikte kendi içerisinde mühim değişim geçirmekte, çözümler yaşamakta ve farklı türlerde ortaya çıkmaktadır. Tüm bu yaşananlar ailenin gelecekteki akibetinin ne olacağı, ortadan kalkma gibi durumun söz konusu olup olamayacağı endişesini gündeme getirmiştir.

Böylesine önemli bir konu elbette yüce yaratıcımızın da mesajları içerisinde yer almaktadır. Misal olarak; “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz burada düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.” (Rum, 30/21)ve “Onlar, size örtüdürler, siz de onlara örtüsünüz.” (Bakara, 2/187)ayetleri verilebilir.

Bu yazımızda asrımızın değerli İslam âlimi Said Nursî'nin fikirleri ışığında aile içi huzur ve emniyetin tesisine alakalı bazı konuları dikkatimize sunacağız.

İslam Terbiyesinin Aile İçin Önemi

Nursî öncelikle mutlu bir aile hayatının “İslam terbiyesi”yle mümkün olabileceğini ve açıklık saçıklığın aile hayatına darbe vuracağını aşağıdaki ikna edici ifadeleriyle ortaya koymaktadır:

“Bu zamanda aile hayatının ve dünyevî ve uhrevî saadetinin ve kadınlarda ulvî seciyelerin (yüksek huyların) inkişafının (gelişmesinin) sebebi, yalnız daire-i şeriattaki âdâb-ı İslâmiyetle olabilir. Şimdi aile hayatında en mühim nokta budur ki, kadın, kocasında fenalık ve sadakatsizlik görse, o da kocasının inadına, kadının vazife-i ailevîsi olan sadakat ve emniyeti bozsa, aynen askeriyedeki itaatin bozulması gibi, o aile hayatının fabrikası zîrûzeber(altüst) olur. Belki o kadın, elinden geldiği kadar kocasının kusurunu ıslaha çalışmalıdır ki, ebedi arkadaşını kurtarsın. Yoksa, o da kendini açıklık ve saçıklıkla başkalarına göstermeye ve sevdirmeye çalışsa, her cihetle zarar eder. Çünkü hakikî sadakati bırakan, dünyada da cezasını görür.

*Sunduğu
alternatif hayat
tarzlarıyla
“modernizm”
geleneksel
dönemde
aileyi koruyan
değerlerin
aşınmasına neden
olmuştur.*

*İnsan yaradılış
itibarıyla yalnız
hayat sürmekten
ziyade toplu halde
yaşamayı tercih
etmektedir.*

Çünkü nâmahremlerin (yabancıların) nazarından fitratı korkar, sıkılır, çekilir. Nâmahrem yirmi erkeğin on sekizinin nazarından istiskal eder (hoşlanmaz). Erkek ise, nâmahrem yüz kadından, ancak birisinden istiskal eder, bakmasından sıkılır. Kadın o cihette azap çektiği gibi, sadakatsizlik ittihamı altına girer, zaafiyetiyle beraber; hukukunu muhafaza edemez.”⁽¹⁾

İnsan yaradılış itibarıyla yalnız hayat sürmekten ziyade toplu halde yaşamayı tercih etmektedir. İnsanın evlenip yuva kurmasındaki ana gayesinin sığınabileceği, duygularını beraberce yaşayabileceği bir liman araması olduğunu söyleyebiliriz.

Said Nursî bu durumu şöyle ifade eder: “İnsanın, hususan Müslümanın tahassungâhı (sığınacak yeri) ve bir nevi cenneti ve küçük bir dünyası aile hayatıdır. ‘Bu da mı bozulmaya başlamış?’ dedim. Sebebini aradım. Bildim ki, nasıl İslâmiyet’in hayat-ı içtimaiyesine (toplum hayatına) ve dolaşısıyla din-i İslâma zarar vermek için, gençleri yoldan çıkarmak ve gençlik hevesâtıyla sefahete sevk etmek için bir iki komite çalışıyormuş. Aynen öyle de, biçare nisâ (kadın) taifesinin gafil kısmını dahi yanlış yollara sevk etmek için bir iki komitenin tesirli bir surette perde altında çalıştığını hissettim. Ve bildim ki, bu millet-i İslâma bir dehşetli darbe, o cihetten geliyor. Ben de siz hemşirelerime ve gençleriniz olan mânevî evlâtlarıma kat’iyen beyan ediyorum ki:

Kadınların saadet-i uhreviyesi (ahiretteki mutluluğu) gibi saadet-i dünyeviyeleri (dünyadaki mutluluğu) de ve fitratlarındaki ulvî (yüksek) seciyeleri de, bozulmaktan kurtulmanın çare-i yegânesi, daire-i İslâmiyedeki terbiye-i diniyeden başka yoktur.

Elhasıl: Nasıl ki kadınlar kahramanlıkta, ihlâsta, şefkat itibarıyla erkeklerle benzemedikleri gibi, erkekler de o kahramanlıkta onlara yetişemiyorlar. Öyle de, o mâsum hanımlar dahi, sefahette hiçbir vecihle erkeklere yetişmezler. Onun için, fitratlarıyla ve zayıf hilkatleriyle nâmahremlerden şiddetli korkarlar ve çarşaf altında saklanmaya kendilerini mecbur bilirler.”⁽²⁾

Buna göre aile insanın bilhassa Müslümanın güven ve huzurla sığınacağı bir liman gibidir. Bu liman aile fertlerini kendi saadetlerini ortadan kaldıracak her türlü tehlikeden korumaktadır. İslam toplumları bu bağlamda sağlam bir aile yapısına sahiptirler ancak bu sağlam yapıyı ortadan kaldırmaya çalışan gizli yapılar da mevcuttur ve bunlar da bilhassa kadını kullanarak ve metalaştırarak bunu yapmaya çalışmaktadırlar.

İkinci olarak aile düzenini tehdit eden en mühim noktalardan biri de geçim derdidir. Aileyi oluşturan her bireyin ailenin kısıtlı kaynaklarını en iktisatlı şekilde değerlendirmesi beklenir. Nitekim Peygamber Efendimiz de bu noktaya dikkat çekmiştir:

1 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 204

2 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 203

“İktisat eden, maişetçe (geçim olarak) aile belâsını çekmez” (Müsned, 1:447; el-Münâvî, Feyzül-Kadîr, 5:454, no: 7939; el-Hindî, Kenzül-Ummâl, 3:36, 6:49, 56, 57).

Ahirete İman İnancı ve Aile

Aile hayatı sığınılacak çok sıcak ve çok tatlı bir yuvadır. Büyükanne, büyükbaba, anne, baba ve evladın birbirleriyle hemhal olduğu, ağır hayat yükünün azaltıldığı, maddî-manevî leziz meyvelerin yendiği bir yuvadır, yoksa sadece yemek yenilip yatılacak bir otel olarak kullanılan ruhsuz bir yatakhane binası değildir. Hakiki lezzetli bir aile yuvasının temeli ise ahirete imandır.

“Nev-i beşerin hayat-ı dünyeviyesinde en cemiyetli (kapsamlı) merkez ve en esaslı zemberek ve dünyevî saadet için cennet, bir melce, bir tahassungâh (sığınak) ise, aile hayatıdır. Ve herkesin hanesi, küçük bir dünyasıdır. Ve o hane ve aile hayatının hayatı ve saadeti ise; samimî ve ciddî ve vefadarâne hürmet ve hakiki ve şefkatli ve fedakârâne merhamet ile olabilir. Ve bu hakiki hürmet ve samimî merhamet ise, ebedî bir arkadaşlık ve daimî bir refakat ve sermedî (daimi) bir beraberlik ve hadsiz bir zamanda ve hudsuz bir hayatta birbiriyle pederâne, ferzendâne (evlat gibi), kardeşâne, arkadaşâne münasebetlerin bulunmak fikriyle ve akîdesiyle olabilir. Meselâ der: ‘Bu haremim, ebedî bir âlemde, ebedî bir hayatta daimî bir refika-i hayatımdır (hayat arkadaşımıdır). Şimdilik ihtiyar ve çirkin olmuş ise de zararı yok. Çünkü ebedî bir güzelliği var, gelecek. Ve böyle daimî arkadaşlığın hatırı için her bir fedakârlığı ve merhameti yaparım’ diyerek, o ihtiyare karısına, güzel bir hûri gibi muhabbetle, şefkatle, merhametle mukabele edebilir. Yoksa, kısacık bir iki saat sûri (ciddi ve samimi olmayan) bir refakatten sonra ebedî bir firak ve müfarakate (ayrılığa) uğrayan arkadaşlık, elbette gayet sûri ve muvakkat (geçici) ve esassız, hayvan gibi bir rikkat-i cinsiye (cinsi şefkat) mânâsında ve bir mecazî merhamet ve sun’î bir hürmet verebilir. Ve hayvanatta olduğu gibi, başka menfaatler ve sair galip hisler, o hürmet ve merhameti mağlûp edip o dünya cennetini cehenneme çevirir.”⁽³⁾

Said Nursî zikredilen cümlelerde ailenin hem dünya hem de ahiret saadeti için bir merkez ve sığınak olduğunu vurgularken ahiret inancının ebedî bir beraberlik duygusuyla aile fertleri arasında sarsılmaz bağları oluşturduğuna dikkat çekmektedir. Ahiret inancı nedeniyle eşler birbirlerine sınımsız bağlanmakta, evlilik bağını maddî unsurlar üzerine kurmamakta, dünyevi unsurların geçiciliğini fark ederek evliliklerini ebediyet duygusu üzerine kurmaktadır. Ahiret inancı aile fertlerinde hakim olmadığı takdirde daha dünyada iken aile hayatı bir nevi azaba dönüşecektir. Nursî bunu şöyle ifade etmektedir:

“Hem her insanın küçük bir dünyası, belki küçük bir cenneti dahi kendi hanesidir. Eğer iman-ı ahiret o hanenin saadetinde hükmetmezse, o aile efradı, her biri şefkat ve muhabbet ve alâkadarlığı derecesinde elim (acı veren)

*Aile hayatı
sığınılacak çok
sıcak ve çok tatlı
bir yuvadır.*

*Tesettürle,
nâmahrem
(yabancıların)
iştahasını
açmamak ve
tecavüzüne
meydan
vermemek, zayıf
hilkati emreder
ve kuvvetli ihtar
eder.*

endişeler ve azaplar çeker. O cenneti, cehenneme döner veyahut muvakkat eğlenceler ve sefahetlerle aklını tenvim edip uyutur.”⁽⁴⁾

Aile Fertlerinin Sorumlulukları

Ailede hem erkek hem de kadının yetki ve sorumluluk alanları vardır. Her biri üzerine düşen sorumluluk alanlarındaki yetki ve sorumluluğu en uygun şekilde paylaşmalıdır. Saygı ise çift taraflı olmalıdır. Yoksa her zaman saygı gösteren, hep alttan alan kadın olmamalıdır. Huzurlu bir aile hayatı için kadının da saygı görmesi şarttır. Bu bağlamda kadının saygı görmesi de açık saçık olmamasıyla yakından alakalıdır.

“Aile hayatı, kadın-erkek mabeyninde (arasında) müteakabil (karşılıklı) hürmet ve muhabbetle devam eder. Halbuki, açık saçıklık, samimî hürmet ve muhabbeti izale edip (yok edip) ailevi hayatı zehirlemiştir.”⁽⁵⁾

Nursî bizim inanç değerlerimizle ve kültürümüzle uyuşmayan, kadının fitratına da uymayan açık saçıklığı aile kurumunun devamlılığı açısından bir tehdit olarak görmektedir. Tesettür hem aile kurumunu koruyacak hem de eşler arasında saygı ve sevgiyi artıracak bir husustur. Said Nursî bu hususun önemine binaen Tesettür Risalesi’ni yazmış ve özetle şunlar söylemiştir:

“Tesettür (örtünme), kadınlar için fitrîdir (yaradılışa uygundur). Çünkü kadınlar hilkaten zayıf ve nazik olduklarından, kendilerini ve hayatından ziyade sevdiği yavrularını himaye edecek bir erkeğin himaye ve yardımına muhtaç bulunduğundan, kendini sevdirmek ve nefret ettirmemek ve istis-kale (hoş karşılamama) mâruz kalmamak için fitrî bir meyli var.

Açık saçıklık kıyafetine giren güzel bir kadın, bakmasına hoşlandığı nâmahrem (yabancı) erkeklerden onda iki üçü varsa, yedi sekizinden istis-kal eder. Hem tefahhuş (fuhşa düşmeyen) ve tefessüh etmeyen (açılmayan) bir güzel kadın, nazik ve serîtteessür(çabuk müteessir) olduğundan, mad-detten tesiri tecrübe edilen, belki semlendiren(zehirlendiren) pis nazarlar-dan elbette sıkılır.

Tesettür emri fitrî (yaradılışa münasip) olmakla beraber, o maden-i şef-kat ve kıymettar birer refika-i ebediye (daimi arkadaşı) olabilen kadınları, tesettür ile sukuttan, zilletten (alçaklıktan) ve mânevî esarettten ve sefalet-ten (perişanlıktan) kurtarıyor.

Tesettürle, nâmahrem (yabancıların) iştahasını açmamak ve tecavüzü-ne meydan vermemek, zayıf hilkati emreder ve kuvvetli ihtar eder.

Kadın ve erkek ortasında gayet esaslı ve şiddetli münasebet, muhabbet ve alâka, yalnız dünyevî hayatın ihtiyacından ileri gelmiyor. Evet, bir kadın, kocasına yalnız hayat-ı dünyeviyeye mahsus bir refika-i hayat değildir. Belki hayat-ı ebediyede dahi bir refika-i hayattır.

4 Nursî, Said, Asa-yı Musa, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 40

5 Nursî, Said, Sözler, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 374

Ebedî arkadaşı ve dostu olan kocasının nazarından gayrı, başkasının nazarını kendi mehâsinine (güzelliğine) celb etmemek (çekmemek) ve onu darıltmamak ve kıskandırmamak lâzım gelir.

Yalnız gençliğinde ve güzellik zamanında değil, belki ihtiyarlık ve çirkinlik vaktinde dahi o ciddî hürmet ve muhabbeti taşıyor. Elbette ona mukabil, o da kendi mehâsinini onun nazarına tahsis ve muhabbetini ona hasretmesi, mukteza-yı insaniyettir (insaniyetin gereğidir).⁽⁶⁾

Nursî aynı Risalede ailenin ancak karşılıklı iman ve kulluk bilinciyle huzurlu bir şekilde devam edeceğine dikkat çekmekte, aile hayatının gerçek ve tükenmez meyvelerini sonsuz hayatta vereceğine inanarak yaşadığında anlam ve hayatiyet kazanan bir alan olduğuna dikkat çekmektedir.

“Ne mutlu o kocaya ki, kadınının diyanetine bakıp taklit eder; refikasını hayat-ı ebediyede kaybetmemek için müteyyin (dindar) olur.

Bahtiyardır o kadın ki, kocasının diyanetine bakıp “Ebedî arkadaşımı kaybetmeyeyim” diye takvâya (günahlardan kaçınma) girer.

Veyl (yazık) o erkeğe ki, salih (dindar) kadını ebedî kaybettirecek olan sefahete (haramlara) girer. Ne bedbahttır o kadın ki, müttakî (günah-tan çekinen) kocasını taklit etmez, o mübarek ebedî arkadaşını kaybeder.

Binler veyl o iki bedbaht zevc (koca) ve zevceye (karıya) ki, birbirinin fıskını (günahını) ve sefahetini taklit ediyorlar, birbirine ateşe atılmasında yardım ediyorlar.”⁽⁷⁾

Aile hayatının ebedî bir beraberlik olduğuna dikkat çekildiği vurgulanan bu cümlelerde eşlerin ebedî bir birlikteliğinin yol haritası çizilmekte, eşlerin diyanet noktasında birbirlerinin desteklemesinin ve taklit etmesinin önemi anlatılmaktadır.

Said Nursî bilhassa tesettür noktasında hassasiyetle durmakta, örtünmenin dünyevi ve uhrevî neticelerini sosyal ve psikolojik yönleriyle tahlil etmektedir. Örtünme; yalnızca yabancılara karşı değil, kendisiyle evlenilmesi haram olan kişilere karşı da dikkat edilmesi gereken bir edeptir. Nitekim aşağıdaki ifadelerde bu ölçü de verilmektedir.

“İnsan, hemşire misilli (kız kardeş gibi) mahremlerine karşı fitraten şehvânî his taşıyamıyor. Çünkü mahremlerin simaları, karâbet (yakınlık) ve mahremiyet (haramlık) cihetindeki şefkat ve muhabbet-i meşruayı (meşru muhabbeti) ihsas ettiği cihetle, nefsi, şehvânî temâyülâtı (eğilimleri) kırar. Fakat bacaklar gibi şer’an mahremlere de göstermesi caiz olmayan yerlerini açık saçık bırakmak, süflî nefislere göre, gayet çirkin bir hissini uyanmasına sebebiyet verebilir. Çünkü mahremin siması mahremiyetten haber verir ve nâmahreme benzemez. Fakat meselâ açık bacak, mahremin gayrıyla müsavidir. Mahremiyeti haber verecek bir alâmet-i farikası (ayırt edici işareti) olmadığından, hayvânî bir nazar-ı hevesi, bir kısım süflî (aşâğılık)

*Örtünme;
yalnızca
yabancılara karşı
değil, kendisiyle
evlenilmesi haram
olan kişilere karşı
da dikkat edilmesi
gereken bir
edeptir.*

6 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 199-204

7 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 199

Kadının sosyal statüsüne ya da çeşitli saiklerle erkek üzerinde baskı oluşturmaya kalkması aile için dengenin sarsılmasına yol açabilmektedir.

mahremlerde uyandırmak mümkündür. Böyle nazar ise, tüyleri ürpertecek bir sukut-u insaniyettir (insaniyetin alçalmasıdır)!⁽⁸⁾

Aile İçindeki Roller

Evli çiftlerin ailedeki rolleri farklıdır. Bu roller fitri olarak paylaşırsa ailede huzur ve güven tesis edilir. Kadın ve erkeğin fitratları farklı yaratıldığından birbirlerinden rol çalmamaları gerekir.

“Hevesat-ı nefsanıyeyle erkeklerin karılaşması, karıların hayâsızlıkla (utanmaksızın) erkekleşmesine sebeptir.”⁽⁹⁾ ifadesinden anlaşılan o ki roller değiştiğinde kadınların ve erkeklerin gerçek hasletleri kaybolmakta, fitri özellikleri ortadan kalkmaktadır.

Modern dönemlerin aileyi tehdit eden en temel sebeplerinden biri bu olmalıdır. Kadının sosyal hayatta para kazanmak, kariyer elde etmek gibi amaçlarla fazlaca yer alması, annelik görevini ihmal etmesi, eşlerin fitratlarını zorlayacak değişikliklere birbirlerini zorlamaları günümüzde karşılaşılan ve aileyi tehdit eden problemlerdir. Kadının sosyal statüsüne ya da çeşitli saiklerle erkek üzerinde baskı oluşturmaya kalkması aile için dengenin sarsılmasına yol açabilmektedir. Bediüzzaman aile içinde en önemli hususların sadakat ve emniyet olduğunu vurgulamakta, bu hasletleri bozan unsurlara dikkat çekmekte ve çözüm önerileri sunmaktadır:

“Kadın o derece kocasını inhisar (idaresi) altına alamaz. Çünkü kadının –aile hayatında müdir-i dahilî (iç işlerini yöneten) olmak haysiyetiyle kocasının bütün malına, evlâdına ve her şeyine muhafaza memuru olduğundan –en esaslı hasleti sadakattir, emniyettir. Açık saçıklık ise, bu sadakati kırar, kocası nazarında emniyeti kaybeder, ona vicdan azabı çektirir. Hattâ erkeklerde iki güzel haslet olan cesaret ve sehâvet (cömertlik) kadınlarda bulunsa, bu emniyete ve sadakate zarar olduğu için, ahlâk-ı seyyiedendir, kötü haslet sayılırlar. Fakat kocasının vazifesi, ona hazinedarlık ve sadakat değil, belki himâyet (koruma) ve merhamet ve hürmettir. Onun için, o erkek inhisar altına alınmaz”⁽¹⁰⁾

Bediüzzaman’ın tesettürsüzlüğü aileyi dağıtıran bir olgu olduğunu vurgulaması dikkate şayandır. Ona göre açık saçıklığın insanlar üzerindeki etkisinin micaz özellikleriyle birlikte iklim ve coğrafî özelliklerle de yakından alakası vardır.

“Seriütteessür (çabuk etkilenen) ve hassas olan memâlik-i haredeki (sıcak memleketlerdeki) insanların hevesât-ı nefşâniyesini mütemediyen (devamlı) tehyiç edecek (heyecanlandırarak) açık saçıklık, elbette çok sù-i istimâlâta (kötüye kullanmalara) ve isrâfâta ve neslin zaafiyetine ve sukut-u kuvvete (kuvvetten düşmeye) sebeptir. Bir ayda veya yirmi günde ihtiyac-ı fitriye mukabil, her birkaç günde kendini bir israfa mecbur zanneder. O

8 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 199

9 Nursî, Said, Sunuhat, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s.74

10 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 200

vakit, her ayda on beş gün kadar hayız gibi arızalar münasebetiyle kadından tecennüp etmeye (sakınmaya) mecbur olduğundan, nefesine mağlûp ise fuhşiyata (günahlara) da meyleder.”⁽¹¹⁾ cümlelerinden de anlaşılabilceği gibi açık saçıklık suistimallere, israflara, kişinin kuvvetten düşmesine ve neslin zafiyetine sebep olan ve dolayısıyla aile bütünlüğünü ve devamlılığını tehdit eden bir husustur.

Kadınlar Yuvalarına Dönmeli

Bedüzzaman'ın Batı medeniyetine ve anlayışına getirdiği en dikkat çekici eleştirilerinden biri modernleşme, çağdaşlaşma adı altında kadınlar üzerinden sosyal hayatın fitrata uygun olmayan bir biçimde şekillendirilmesidir.

“Mimsiz medeniyet, taife-i nisâyı yuvalardan uçurmuş, hürmetleri de kırmış, mebzul metâi (bolca bulunan mal) yapmış. Şer'-i İslâm onları

Rahmeten davet eder eski yuvalarına. Hürmetleri orada, rahatları evlerde, hayatı âilede. Temizlik ziynetleri.

Haşmetleri hüsn-ü hulk (ahlak güzelliği), lütf-u cemâli (hoş güzelliği) ismet, hüsn-ü kemâli şefkat, eğlencesi evlâdı. Bunca esbab-ı ifsat (bozucu sebepler), demir sebat kararı

Lâzımdır, tâ dayansın. Bir meclis-i ihvanda (kardeşler meclisinde) güzel karı girdikçe, riyâ (gösteriş) ile rekabet, haset (kıskançlık) ile hodgâmlık (bencillik) depretilir damarları.

Yatmış olan hevesat birden bire uyanır. Taife-i nisâda (kadınlar topluluğunda) serbesti inkişafı, sebep olmuş beşerde ahlâk-ı seyyienin birden bire inkişafı.

Şu medenî beşerin hırçınlaşmış ruhunda, şu suretler denilen küçük cezazelerin, mütebessim meyyitlerin rolleri pek azîmdir. Hem müthiştir te-siri.

Memnu (yasaklanmış) heykel, suretler, ya zulm-ü mütehaccir (taşlaşmış zulüm), ya mütecessid(cesedleşmiş) riyâ, ya münce mid(donmuş) hevestir. Ya tılsımdır; celb eder o habis ervahları.”⁽¹²⁾ cümlelerinin bir çok yönüyle tahlil edilmesi gerektiği açıktır. İsevilik din-i hakikisinden uzaklaşarak materyalist düşüncelerle beslenen mimsiz Batı medeniyeti kadını adeta metalaştırarak, onu fitratına uymayan bir yola iterek hürmetlerini kırmış, onlara gösterilmesi gereken hürmeti ortadan kaldırmıştır. Halbuki İslamiyet aile hayatının temel direği olan kadınları evlerine davet etmekte, aile hayatını bozucu unsurlardan onu korumaktadır. Kadınlar şefkat kahramanlarıdır, güzel ahlakın kaynağıdır. Metalaşmış bir şekilde sosyal hayatta görünür hale gelmeleri habis ruhları harekete geçirmekte, ahlak-ı seyyienin yaygınlaşmasına yol açmaktadır.

11 Nursî, Said, Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 200

12 Nursî, Said, Lemaat, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 668

*“Kadınlar
yuvalarından
çıkıp beşeri
yoldan çıkarılmış;
yuvalarına
dönmeli”
ifadesinden
beşeri yoldan
çıkaran kadınların
evlerine dönmesi,
fitratlarına
uygun hareket
etmesi gerektiği
anlaşılmaktadır.*

“Kadınlar yuvalarından çıkıp beşeri yoldan çıkarılmış; yuvalarına dönme-
li” ifadesinden beşeri yoldan çıkarılan kadınların evlerine dönmesi, fitratları-
na uygun hareket etmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Yoksa bu cümleyi “Ka-
dınlar dışarıya çıkmamalı.” şeklinde yorumlamak yanlış olur. İslamî esaslara
dikkat etmek şartıyla bir kadın elbette ki sosyal hayatın içinde yer alabilir,
okula da gidebilir, ilim de öğrenebilir, ihtiyaç nispetinde dışarda kendisinin
ve evinin ihtiyaçlarını da görebilir.

Mutlu Bir Yuvanın Şartları

Elbette ki tüm evlilikler mutlu bir yuva kurmak amacıyla yapılır. Mutlu
bir yuva kurmak maksadıyla bir araya gelen eşlerin bilhassa günümüzde ör-
nekleri sıklaştığı şekilde mutsuz beraberliklerle ve boşanmalarla sonuçlan-
ması üzerinde durulması gereken bir husustur. Kısaca ifade etmek gerekirse
eşlerin mutlu bir aile yuvası kurmasında aşağıdaki ilahi emirlerin ne kadar
yol gösterici olduğu açıktır.

“Erkeklerin kadınlar üzerinde meşru hakları gibi, kadınların da onlar
üzerinde hakları vardır. Yalnız erkekler onlar üzerinde daha üstün bir dere-
ceye sahiptirler.”(Bakara, 2/228).

“Erkekler, kadın üzerine idareci ve hâkimdirler. Çünkü Allah birini di-
ğerinden üstün yaratmıştır. Bir de erkekler mallarından harcamaktadırlar.
İyi kadınlar, itaatkâr olanlar ve Allah’ın korunmasını emrettiği şeyleri koca-
larının bulunmadığı zamanlarda da koruyanlardır...” (Nisa, 34)

Bu ilâhî bir tayin ve görevlendirme olup erkeğe saltanat veya keyfi dav-
ranma hakkını, hele hele kadına zulüm veya haksızlık etme keyfiyetini ver-
mez; aksine, ilâhî emir ve ölçülerin gözetilmesi, adaletin sağlanması konu-
sunda erkeğe büyük bir sorumluluk yükler.

Kadın; evin idarecisi olarak tayin edilmiş, ilâhî hükümleri ve adaleti gö-
zetmekle sorumlu erkeğe itaatle yükümlüdür. En önemlisi, ilâhî bir emir
gereği itaat etmek durumundadır. Yani, bu durum, erkeğin kadından daha
fazla adaleti ve hakkaniyeti gözetken, ilâhî emir ve hükümleri uygulama nok-
tasında daha fazla hassasiyet gösteren, ilâhî ve fitrî tensiple omuzlarına yük-
lenen idarecilik makamına lâyık olmaya çalışan bir “imam” olmasını gerek-
tirir ve aşağıdaki ayete masadak olur.

“... Onlarla iyi geçinin, eğer kendilerinden hoşlanmadınızsa olabilir ki
bir şey sizin hoşunuza gitmez de Allah onda birçok hayır takdir etmiş olur.”
(Nisâ, 4/19)

Psikolog Sema Maraşlı’nın konumuzla ilgili görüşleri ise şöyledir:

“Dik başlı, inatçı, ukala, hep kazanmaya odaklı, dediğim dedik, saldı-
rgan, sert erkeksi kadınlar ve alıngan, kırılğan, korkak, küskün, sorumluluk
almaktan korkan, kadınsı erkekler her geçen gün hızla artıyor.

Kadın vücudu yumuşak yaratılmış. Allah iç ve dışı birbiri ile uyumlu ya-
ratmış. Kadın ruhen de şefkat ve teslimiyetle donanımlı yaratıldığı halde er-
kek vücudu sert yaratılmış. Erkek de ruhen güç odaklı yaratılmış. İki taraf

da kendinde olmayarı arzular. Bir erkek bir kadında en çok yumuşaklık ister. Bir kadın bir erkekte en çok güç olsun ister. Bu şekilde bir araya geldiklerinde denge sağlanır, iki taraf da ruhen tatmin olur.

Kadının yumuşaklığı eziklik değildir; erkeğin sertliği de kabalık değildir. Kadının yumuşaklığı; sıcaklığı, sevecenliği, nezaketi, edası, sedası, davranışlarının kadınca olmasıdır.

Erkeğin sertliği korumacılığında, adaletli ve merhametli olmasıdır. Korumacı ve adaletli olması için erkeğin güç sahibi olması lazımdır. Erkek için güç, öncelikle cesarettir, daha sonrasında işi gelir. Korumak, kazanmak, ailesinin ihtiyaçlarını gidermek erkek için en temel fitri davranışlardır. Erkeklerin kadın yaratılışına uygun işleri yapmaları, kadınların erkek yaratılışına uygun işleri yapmaları iki tarafı da mutlu etmez. Erkeğin kadına mutfak vs. işlerinde yardımcı olmaları yukarıdaki hükmü bozmaz.

Yaratılıştan bize verilen özellikler yok edilemez, sadece bastırabiliriz ve yokmuş gibi davranabiliriz; fakat fitrat bizi rahat bırakmaz ortaya çıkmak ister. Sadece mış gibi davranırız.”⁽¹³⁾

Kadın ve erkeğin birbirine fitri meylinin ve bu meyil sonucunda aile birlikteliğini gerçekleştirmeleri, dünyevî istek ve ihtiyaçlardan öte, Yaratıcılarını daha iyi tanımaya, kulluğa ve sonsuz hayata yönelik olsa gerektir.

Bediüzzaman bu hususlarda şunu ifade eder:

“Maişet derdi için, serseri, ahlâksız, frenkmeşrep bir kocanın tahakkümü altına girmektense, fitratınızdaki iktisat ve kanaatle, köylü mâsum kadınların nafakalarını kendileri çıkarmak için çalışmaları nev’inden kendinizi idareye çalışınız, satmaya çalışmayınız. Şayet size münasip olmayan bir erkek kısmet olsa, siz kısmetinize razı olunuz ve kanaat ediniz. İnşallah, rızanız ve kanaatinizle o da ıslah olur. Yoksa, şimdiki işittiğim gibi, mahkemelere boşanmak için müracaat edeceksiniz. Bu da, haysiyet-i İslâmiye ve şeref-i milliyemize yakışmaz”⁽¹⁴⁾

Buradaki mesele elbette ki kadının para kazanıp kazanmaması meselesi değildir. Kadın çeşitli nedenlerle gerektiğinde ekonomik bağımsızlığını kazanabilmelidir; ama erkekle yarışmak ve rövanş almak için değil. Bu erkek için de geçerlidir. Eşlerin birbirlerini maddi güçlerine dayanarak baskı altına almaya çalışmaları insani, ahlaki ve İslami bir yaklaşım biçimi değildir. Bu davranış biçimi İslam’dan önceye, Cahileye dönemine aittir.

Hz. Ömer’in şöyle dediği nakledilir: Biz Kureyşlilerin âdeti, kadınlarımıza hükmetmek idi. Biz Medine’ye vasil olunca Ensar’ı, evin idaresinde kadınlarının hâkim olduğu bir kavim olarak bulduk ve kadınlarımıza onların âdeti sirayet etmeye ve Medineli kadınların âdetlerini almaya başladılar. Bir gün karıma bağıırıyordum o da bana aynı şekilde karşılık verdi. Şaşırdım, zira böyle şey sevmezdim. Zevcem bana cevap verdi: “Cevabıma niye

Erkeğin sertliği korumacılığında, adaletli ve merhametli olmasıdır. Korumacı ve adaletli olması için erkeğin güç sahibi olması lazımdır.

13 <https://dogruhaber.com.tr/haber/30552-erkek-ve-kadin-fitrattan-uzaklasinca/>

14 Nursî, Said, Lem’alar, Yeni Asya Neşriyat, İst, 2001, s. 204

şşırdın? Vallahi, Peygamber (sav)'in kadınları bile yeri gelince ona muhalefet ederler.”

Kadın Cinayetleri

Aile huzursuzluklarının ve şiddetli geçimsizliklerin yaygın sonuçlarından biri de kadın cinayetleridir. Maalesef ülkemizde her geçen gün artarak devam eden bu cinayetlerin sebebi olarak itimatsızlık, yersiz kıskançlık ve eşlerin birbirlerine olan saygılarını yitirmeleri sayılabilir. İstatistiklere göre bu cinayetlerin çoğu koca, eski koca, sevgili, eski sevgili tarafından işlenmiştir.

tr.wikipedia.org kayıtlarındaki veriler şöyledir:

2008'de 80,

2009'da 109,

2010'da 180,

2011'de 121,

2012'de 210,

2013'te 237,

2014'te 294,

2015'te 303,

2016'da 328,

2017'de 409,

2018'de 440,

2019'da 474 olmak üzere her sene artarak on senede toplam 3.185 kadın öldürülmüştür.

“2019 yılında öldürülen kadınların 134'ü evli olduğu eşi tarafından, 51'i birlikte olduğu erkek tarafından, 25'i eskiden evli olduğu erkek tarafından, 8'i eskiden birlikte olduğu erkek tarafından öldürülmüştür.” Bu acı bir tablodur.

Bu hususta söylenecek son sözlerden biri şudur: Aile huzuru ve emniyeti, yüce Rabbimizin emir ve yasaklarına uyulduğu nispette sağlanacaktır. Bu hususta da Risale-i Nur önemli bir yol göstericidir:

“Risale-i Nur'un gösterdiği fevkalâde ıslahat ile bütün halkın gözü önünde şu on seneyi mütecaviz bir zamanda, başta kendim olmak üzere birçok kimseler var ki, evlerinin yollarını öğrenmişler. Süfî gidişatları aile saadetine dönmüş. Şimdi anaları babaları, sebep olanlara dua ediyorlar.”⁽¹⁵⁾